

22. mars 2016

Hordaland fylkeskommune
Regionalavdelinga v/ Siri Hanson
Post: PB 7900
5020 Bergen

Business
Region Bergen

Viser til inngått samarbeidsavtale og tildelingsbrev datert 21.april 2015 (deres ref. 2015/3081-2). Viser videre til oversendt rapport av 29. februar av Karen Olseth. Undertegnede oversendte tilleggsinformasjon som vedlegg av 18. mars. Etter oppfordring fra HFK er opprinnelig rapport av 29. februar omarbeidet med informasjon oversendt 18 mars.

BRB har vært gjennom en strategisk endring i løpet av 2015. Endringen skyldes delvis reduserte kjøp av tjenester fra våre to største eiere herunder HFK. De tre hovedoverskriftene (1-3) dekker derfor ikke fokus for selskapet ved utgangen av 2016. Utvalgte delegasjonsreiser gjenstår, mens fokus på innkommende delegasjoner ikke lenger gjelder. Markedsføring og profilering er ikke lenger mål, men middel for å lykkes med ny hovedstrategi «Invester i Region Bergen- innflagging av virksomheter». På samme måte er «næringsvennlig offentlig sektor» også et middel for å trekke til regionen arbeidsplasser, og sikre at de som alt er her satser videre i Bergensregionen.

Strandgaten 6
N-5013 Bergen
Norge

+47 56 90 11 50
post@brb.no
www.regionbergen.no

Organisasjonsnr.: 992159790 MVA
Bankgironr.: 3624.24.55880

Mål	Bidra til etablering av nye arbeidsplasser i Bergensregionen					
Hoved strategier	Etablerersenteret – hjelpe gründere i gang			Invester i Region Bergen – «innflagging av virksomheter»		
Hoved aktiviteter	ABC-Etablering – 3 ulike kurstilbud	Veiledning for gründere	Treffpunkt – nettverks-arena	Markedsføring og profilering	«På stedet» service for interessenter	Næringsvennlig offentlig sektor
		Etablererfond for gründere		Oppsøkende salg		
Kritiske suksess faktorer	Tilgang på kandidater	Kompetente veiledere	Relevante temaer	Mobilisering av klyngene og NL	Kunnskap om regional politikk og forvaltning	
	Relevante kurs	Kompetente kursledere	Regularitet	Relevante og oppdaterte verktøy	Personale med NL kompetanse og nettverk	
			Aktive brukere	«Prospects»	Kommuner med NL forståelse	

Se presentasjon over PDF fra Eiermøte BRB 14. januar 2016.

Vedlagt er rapportering av gjennomførte tiltak i 2015 og resultater av disse

Etablerersenteret

I 2015 arrangerte Etablerersenteret i Business Region Bergen totalt 27 kurs og seks kompetanseprogram (ABC Etablering).

Totalt 270 personer deltok på kurs i løpet av 2015, fordelt slik:

Kurs:	Antall kursdeltakere:
Kompetansepakken ABC Etablering (1-2-3 Etablering, Etablererkurs og Økonomikurs)	62
1-2-3 Etablering	81 (+62=143)
Etablererkurs	51 (+62=113)
Økonomikurs (Økonomi Illustrator)	35 (+62=97)
1-2-3 Start Up	41

Business
Region Bergen

Kursbeskrivelse:

Kurs:	Beskrivelse:
Kompetansepakken ABC Etablering	Består av kursene; 1-2-3 Etablering, Etablererkurs og Økonomikurs. Kursene bygger på hverandre.
1-2-3 Etablering	Kurset gir deg rask og god oversikt over hvordan du skal gå frem og hvilke formaliteter som skal på plass før virksomheten din er på beina - 3 timers kurs.
Etablererkurs	Kurset har hovedvekt på idé, marked og økonomi i forretningsplanen. Utvikling av en forretningsplan er å lage en bedrift på papiret. I denne prosessen ser du sammenhengen mellom produkt eller tjeneste, marked og nødvendige ressurser som kreves for å få en levedyktig virksomhet. Dette reduserer blant annet risikoen for en feilsatsing og veien mot målet blir tryggere å gå for deg som etablerer - 2 dagers kurs.
Økonomikurs (Økonomi Illustrator)	«Learning by doing» er kjernen i «Økonomi Illustrator». Vi arbeider gruppevis med en case. Du tar del i de økonomiske prosessene bedriften må ta stilling til. På den måten får du innsikt i grunnleggende økonomiske sammenhenger og ser konsekvensene av økonomiske valg. Spillet viser at endringer i driften kan resultere i bedre økonomi - Heldagskurs.
1-2-3 Start Up	1-2-3 Etablering holdt på engelsk. Det varer en time lenger, fordi ikke-norske trenger ofte litt mer til for spørsmål - 4 timers kurs.

Det ble arrangert fire Treffpunkt (nettverksarrangement i løpet av 2015, to på vårsemesteret og to på høstsemesteret. Hvor det var nærmere 200 deltakere på totalt. Temaene for 2015 var regnskap og forretningsmodell, innføring i elevator pitch, hvordan designe et servicekonsept, og networking (Treffpunktet ble holdt på engelsk i forbindelse med Global Entrepreneurship Week / GROW).

I 2015 ble det holdt 1-2-3 Etableringskurs på Voss og Vaksdal. Dette kom i stand som en forespørsel fra de respektive stedene. Ved forespørsel har vi sagt oss villig til å gjennomføre 1-2-3 Etablering for våre eierkommune.

I tillegg til kurs og nettverksarrangement gjennomførte rådgiverne ved Etablerersenteret 224 veiledningstimer for gründere.

Etablererfond Bergensregionen.

BRB ble i 2015 tildelt midler fra Regionalt Næringsfond for Etablererfond for Bergensregionen. Etablererfondet skal benyttes som et målrettet tilskudd til nyetablerte virksomheter. Det blei tatt i mot 49 søknader om støtte fra Etablererfondet i Bergens regionen. Etter ein gjennomgang av innkomne søknader blei 26 tildelt støtte. 19 fra Bergen, 2 fra Os, 2 fra Lindås, 1 fra Askøy, 1 fra Øygarden og 1 fra Vaksdal. Det leveres en egen rapport for dette ihht spesifikt tilsagn til dette prosjektet

Markedsføring og omdømmebygging

Arbeid og oppgaver som vi har gjort for regionen i 2015:

- *Nordhordland*
I 2014 ble det satt ned en Arbeidsgruppe med mål om å jobbe med omdømmet for Nordhordland. Gruppen besto av representanter fra Nordhordland Handverk- og Industrilag, Nordhordland Utviklingsselskap og Business Region Bergen. I 2015 ble arbeidet avsluttet, og arbeidsgruppen har utviklet en kommunikasjonsstrategi for å jobbe med omdømmet for Nordhordland, som er overlevert i Nordhordland Utviklingsselskap for implementering.
- *Jobbmessen i Nordhordland*
Flere Nordhordlands-aktører har stått sammen om Jobbmessen i Nordhordland. Business Region Bergen har først og fremst bidratt med kompetanse på markedsføring, profilering og kommunikasjon for Jobbmessen.
- *Aqua Nor 2015*
Business Region Bergen la til rette for miniseminarer Fremtiden for norsk laks på Vestlands-stand under Aqua Nor 2015, på oppfordring fra Fiskeriforum Vest. Miniseminarer gikk på engelsk og samlet mange tilhørere fra inn- og utland. Leder for Universitets lakselusforskning Frank Nilsen bidro med forskningsnytt, Per Grieg i Grieg Seafood presenterte utfordringene når det gjelder areal for oppdrett, mens Tysnes-ordfører Kjetil Hestad fortalte om hvordan kommunene ser på arealbehovet. Kristine Gramstad i Marine Harvest presenterte den nye ASC-sertifisering for lakseproduksjonen, og hvilke betydning dette vil få.
- *Nor-Shipping 2015*
Under Nor-Shipping 2015 stilte Maritime Bergen for første gang med egen paviljong. Sammen med en rekke andre regionale aktører, bidro Business Region Bergen inn i arbeidsgruppen for å få i stand arrangementet, og arbeidet særlig med kommunikasjonsarbeid for standen.
- Invest In region Bergen – se nedenfor under «SNP tiltak med tydelige resultater»

Internasjonalisering

- *Delegasjonsreiser*
BRB organiserer kvalitative og nyttige delegasjonsreiser på vegne av, og i samarbeid, med ulike næringsklynger i Bergensregionen. Vurderinger av deltagelse i delegasjonsreiser vil til enhver tid bli foretatt ut fra råd, tilbud og etterspørsel fra de ulike prioriterte næringene i regionen. Det vil tilstrebes en sterkere kobling og samhandling opp mot konkrete prosjekter i regionen og ulike samarbeidsavtaler. Det jobbes kontinuerlig for å få en enda tettere samhandling mellom aktørene på Vestlandet og i resten av Norge ifht. Norgesdelegasjoner til ulike destinasjoner der det er mest hensiktsmessig.

I 2015 organiserte og fasiliterte BRB 2 delegasjonsreiser.

- OTC Houston 2.-7. mai 2015 ble gjort i samarbeid med HOG Energi, NCE Subsea og Bergen Næringsråd og Greater Stavanger . Det ble gjennomført seminarer, bedriftsbesøk og det ble lagt til rette for å knytte nye kontakter. Ordfører i Bergen kommune var med som delegasjonsleder. Totalt var det 64 personer fra vår region og disse representerte maritime selskaper, leverandører til oljesektoren, industri/offshore, shipping og banker.
- Delegasjonsreise til Seafood Expo i Brussel ble i 2015 arrangert for fjerde gang av Business Region Bergen og Fiskeriforum Vest. I 2015 var det ny deltakerrekord med 44 påmeldte.

Næringsvennlig offentlig sektor

- SNP prosessen som ledet fram til vedtak av planen i kommunestyrene våren sommeren 2015.
- Næringsarealfokus; konkret arbeid med Arealguiden, og bistand til interkommunale næringsarealplaner i kommunene. Endelig plan for Os, Fusa og Samnanger vedtatt i 2015, pågående arbeid for Fjell, Sund, Øygarden og Askøy. Næringsareal er del av overordnet Samfunns- og næringsplan for Nordhordland. BRB har deltatt i styringsgruppe for arbeidet.
- Øvrig deltakelse i næringsplanprosesser og andre relevante planprosesser i kommunene og Fylkeskommunen, herunder i arbeidsgruppen for revisjon av HNH.
- *Academia Europea knowledge hub Region Bergen (AEkhrB)*
BRB har hatt ansvar for koordinering og sekretariatsfunksjon for AEkhrB. Det leveres en egen rapport for dette ihht spesifikt tilsagn til dette prosjektet

4. «Noen SNP tiltak med tydelige resultater» – Her må vi trekke fram de tiltakene som BRB har ansvaret for å gjennomføre (der BRB er tiltakseier). "Invest In. Tiltak 12 i SNP. Dette er altså en vedtatt hovedstrategi for BRB. BRB har søkt og fått innvilget søknad om midler fra HNH for å etablere nødvendige (IKT-)verktøy og erfaringer for å etablere et fungerende innflaggingsselskap.

Tiltak 12. Etablere «Invest in Region Bergen»

Tiltakseier Business Region Bergen

Invester i Region Bergen er regionens arbeid for å tiltrekke nye nasjonale og internasjonale bedrifter til Bergensregionen. Business Region Bergen startet for alvor dette prosjektet i 2015, og brukte deler av året på å planlegge hvordan regionen skulle gå frem for å rigge et slikt prosjekt markeds- og kommunikasjonsmessig. For å ha suksess med initiativet, må vi nå ut til flere interessenter som vurderer å legge hele eller deler av sin virksomhet til vår region. Vi må ut i verden og profilere regionen og regionens næringsliv.

Nå målgruppene

For en liten organisasjon som Business Region Bergen, må det jobbes smart for å nå ut så bredt ut som mulig. Det er etablert to hovedstrategier for å nå ut:

- Bruke de mulighetene som ligger i dagens digitale verktøy
- Bruke regionens klynge- og nettverksorganisasjoner for å nå ut i næringslivet med Invest i Region Bergen

Business Region Bergen har derfor fått et svært godt samarbeid med klynge- og nettverksorganisasjonene i regionen for å stå sammen om ideen om Invest i Region Bergen. Business Region Bergen har fått nyttige råd og innspill i forbindelse med hvordan vi sammen skal gå ut og markedsføre og selge regionen for å tiltrekke oss flere næringsetableringer. Dette gjelder GCE Subsea, NCE Seafood Innovation Cluster, NCE Maritime CleanTech, Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Tourism, NCE Media, Design Region Bergen og HOG Energi.

Fremdrift

Arbeidet fortsetter med full styrke inn i 2016, det gjør og samarbeidet med klynge- og nettverksorganisasjonene.

I tillegg arbeider BRB med konkrete hovedaktiviteter innenfor Invest i Region Bergen knyttet til oppsøkende salg, pågående « på stedet» service for interessenter,

og næringsvennlig offentlig sektor. Kritiske suksess faktorer er knyttet til tilgang til aktuelle «prospects» og håndteringen av disse. Kontakt mot kommunene knyttet til bedriftsetablering blant annet gjennom tilrettelegging av arealer, og nødvendig planarbeid i forhold til dette («næringsvennlig offentlig sektor»). BRB er også regionalt kontaktpunkt for Innovasjon Norge sitt «Invest in Norway». Og mottar noen «prospects» gjennom dette.

Business
Region Bergen

Det etterlyses et **system for statusrapportering** av tiltak i tiltaksdelen av SNP.

I dokumentet står det at

Business Region Bergen er av sine eiere pålagt ansvar for den toårige rulleringsprosessen og å følge opp at tiltakselere holder fremdrift i forhold til tiltakene. Videre skal Business Region Bergen sende en årlig rapport til sine eiere om fremdrift i tiltakene. Sammen med tiltakselere skal Business Region Bergen finne en praktisk og ubyråkratisk rapporteringsform som sikrer fylkesting og kommunestyre god rapportering i forhold til status på det enkelte tiltak. Business Region Bergen har ingen instruksjonsrett overfor tiltakselene.

Vi viser i den sammenheng til (årlig) SNP samling i august / september: For 2015 26. august. Vedlagt følger PDF fra samling i september 2015 omkring systemet for rapportering. Nettopp gjennomført statusgjennomgang følger bare delvis de prinsippene som ble presentert i september. Ved aktuell tilsvarende statuskartlegging i forkant av ny samling 15. september 2016 vil de aktuelle prinsippene bli lagt til grunn. I gjennomgang av status for tiltakene som nå er distribuert til kommunene er denne datoen annonsert. Der annonseres det også at vi legger vi opp til innspill på nye tiltak som skal med i den nye tiltaksdelen som vil tre i kraft i løpet av 2017.

OPPFØLGING AV SNP

- Business Region Bergen er pålagt ansvar for å følge opp at tiltakseiere holder fremdrift i forhold til tiltakene.
- Business Region Bergen skal sende en årlig rapport til eierne om fremdrift i tiltakene.
- Business Region Bergen skal sammen med tiltakseiere finne en praktisk og ubyråkratisk rapporteringsform som sikrer fylkesting og kommunestyre god rapportering i forhold til status på det enkelte tiltak.
- Business Region Bergen har ingen instruksjonsrett overfor tiltakseierne.
- Business Region Bergen har prosessansvar for å rullere tiltakslisten hvert annet år.

Business
Region Bergen

SNP STATUSRAPPORT TILTAK # :

Tiltakseier	Hordaland fylkeskommune		
Oppstart	Oktober 2015	Avsluttes	Juni 2016
Omfang	<Med omfang mener vi prosjektets overordnede aktiviteter>		
Leveranse / Resultat	<Resultatforventning, hvilke leveranse skal tiltaket bidra til?>		
Bidragstydere	<Hvem er kritiske bidragstydere for å sikre leveransen av tiltaket?>		
Løsning	<Hvordan skal tiltaket løses?>		

SNP STATUSRAPPORT TILTAK # :

Prosjektets mål :	<overordnet målsetting for tiltaket>			
Område	Status/Trend	Problem beskrivelse	Korrigerende tiltak	
Forventet måloppnåelse ft. plan	■ Forsinket fremdrift	Grunnet omstilling og andre presserende oppgaver, kom vi senere i gang enn ønsket		
Tid	■ Tilnærmet på tid	Henger litt etter på tid, men forventer å avslutte ifht plan		
Ressurser	■ På plass	Omrioritering av oppgaver første kvartal		
Kostnader	■ På budsjett			
Kort sammendrag av status				
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> - Xxxxxxx - Xxxxxxx 		<ul style="list-style-type: none"> - Xxxx - Xxxx 	
	Jobber nå med	<ul style="list-style-type: none"> - Xxxxx - Xxxxxx 		<ul style="list-style-type: none"> - Xxxx - Xxxxx
		Neste steg		
		Utfordringer		

Status, fremdrift og resultat SNP- se vedlegg

5. «Synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktører – kort om oppstartsmøte og prosess for eksempel.. Her legger vi til grunn at dette referer nå til vedtatt tiltak i SNP nr. 1

**Business
Region Bergen**

Tiltak 1: Regionale utviklingsaktører

Fylkeskommunen og kommunene bidrar med betydelige finansielle ressurser til regionens ulike utviklingsaktører som nettverksorganisasjoner, klyngeorganisasjoner og Business Region Bergen. For å dra enda større nytte av disse aktørene, er det et ønske fra fylkeskommunen at flest mulig av disse aktørene finner sammen i et kontorfellesskap. Nytteeffekten av dette er hovedsakelig knyttet

til at aktørene i større grad sikrer samhandling og ressursoptimalisering gjennom gjensidig rolleavklaring og rolleforståelse. Videre er det et stort potensial i å hente ut kostnadssynergier gjennom deling av felles infrastruktur og administrative funksjoner.

Tiltaksleder: Hordaland fylkeskommune

Etter innspill fra HFK står det nå i SNP rapport nettopp sendt ut til kommunene omkring dette tiltaket at

«Prosjektet «samlokalisering/kontorfellesskap for regionale utviklingsaktører» er i gang. Prosjektet kartlegger behov for lokaler hos blant annet nettverks- og klyngeorganisasjoner, hvilke lokaler som er egnet og hvilke lokaler som er tilgjengelige.

Prosjektet skal levere en mulighetsstudie våren 2016. Prosjektet ledes fra næringsseksjonen i Hordaland fylkeskommune»

6. «Bidra til utgreiing om ulike geografiske verkeomr.....Her kan dere si noe om nye eierkommuner; innmeldte/utmeldte noen kommunar som er meir, mindre aktive og som kan få konsekvensar for BRB. «

BRB har gitt uttrykk for at vi kan bistå HFK på etablererveiledningsområdet utenfor nedslagsfeltet for våre Eierkommuner dersom alle parter kommer til enighet om dette.

Status for eierskap er at Askøy kommune har endret sine vedtak, og er igjen en krevende eier av BRB. Andre fakta knyttet til dette spørsmålet framkommer av oversendt årsrapport for 2015.

7. «Hvordan prosjekt utover basisaktivitetane er finansiert, kan dere si noe om Hvilke prosjekt, finansiering av prosjekt fra f.eks. statlige midler , kommunar, fylkeskommunen mmm (liste eller noen eksempel)? – kort (ikke bruke veldig mye tid på dette)»

BRB er i utgangspunktet kun finansiert gjennom basisfinansieringen fra våre eierkommuner. BRB har søkt og fått innvilget noen søknader om midler fra HNH hos HFK. I tillegg har BRB kunnet ta et lite honorar for arbeidet med å dele ut midler fra Etablererfondet for Bergensregionen. Dette har vi imidlertid ikke benyttet oss av for 2015.

For

Med vennlig hilsen
Business Region Bergen

Vidar Totland

Status tiltak, Strategisk næringsplan for Bergensregionen

Business Region Bergen leverte Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020 til eierne i mai 2015. Planen ble vedtatt av kommunene utover høsten 2015. De 20 tiltakene som fulgte planen gjelder for 2015 og 2016. Nye tiltak kommer i 2017. Her er en kort oppdatering om hvor i løypen regionen ligger for gjennomføring av de 20 tiltakene.

1

Regionale utviklingsaktører

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune:

Prosjektet «samlokalisering/kontorfellesskap for regionale utviklingsaktører» er i gang. Prosjektet kartlegger behov for lokaler hos blant annet nettverks- og klyngeorganisasjoner, hvilke lokaler som er egnet og hvilke lokaler som er tilgjengelige.

Prosjektet skal levere en mulighetsstudie våren 2016. Prosjektet ledes fra næringsseksjonen i Hordaland fylkeskommune.

2

Regionens digitale konkurransevilkår

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune

Bergensregionens elektroniske infrastruktur bør styrkes, og hele Vestlandet trenger bedre stamnett. Problemstillingen er løftet inn for Nasjonalt breibandråd.

Arbeidet med dette tiltaket er igangsatt og det skal opprettes en lokal arbeidsgruppe. Tanken er å få med BRB, BKK, Telenor og eventuelt andre aktuelle aktører med i prosjektet.

3

Utvikle et samordnet tjenestetilbud knyttet til plan- og søknadsprosesser på tvers av kommunegrensene

Tiltakseier Business Region Bergen

Det finnes mange ulike verktøy og ulik praksis i kommunene knyttet til plan- og bygningsloven. Er det mulig å få til gode fellesløsninger? Konkretiseringen av dette tiltaket settes i gang i mars måned. Det er tatt et initiativ overfor Bergen kommune for å se hvilke muligheter som ligger der.

4

Utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan- og byggesak

Tiltakseier Business Region Bergen

Konferanse om dette 5. april på Scandic Ørnen. Arrangører Business Region Bergen, Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune, Os kommune og KS. Samarbeidspartnere EBA (NHO), Bergen Næringsråd, Næringsalliansen og Statens Vegvesen. Videre oppfølging av tiltaket innebærer kurs for planleggere i kommunene og næringslivet/næringslivets organisasjoner. Hordaland fylkeskommune vil ta et hovedansvar for denne delen.

**Business
Region Bergen**

5

Beredskapsklynge

Tiltakseier Bergen kommune

Med utgangspunkt i Bergensregionens strategiske betydning og kapabiliteten som ligger innen beredskap som er tilgjengelig i regionen, er det ønskelig å igangsette et arbeid for å etablert en klyngeorganisasjon for beredskap. Tiltaket er forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for næringsutvikling 2015-16. Det er Byrådsleders avdeling som vil være involvert i gjennomføringen.

Status er at Seksjon for samfunnssikkerhet og beredskap har laget en samfunnssikkerhetsstrategi som har «samvirke» som sitt hovedfokus. Det innebærer at Bergen kommune systematisk skal arbeide for å gjøre samhandlingen internt i egen organisasjon, i regionen og nasjonalt bedre både i forhold til det forebyggende samfunnssikkerhetsarbeidet og under alvorlige beredskapshendelser som rammer regionen.

For å strukturere og målrette dette arbeidet arbeides det med fire strategiske prosjekter:

- 1: Internt: Standardiseringsprosjekt i Bergen kommune.
- 2: Interkommunalt: Regionalt kompetansesenter for samfunnssikkerhet og beredskap i Hordaland.
- 3: Tverretattlig: Regionalt operasjonssenter for samfunnskritisk infrastruktur, institusjoner og beredskap i Hordaland.
- 4: Nasjonalt: Storbysamarbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Hva konkret angår arbeidet med beredskapsklynge, så kan nok dette sees på i to dimensjoner:

A: Etablere felles offentlige kompetanse- og operative-enheter i regionen. I dette arbeidet er våre prosjekter 2 og 3 svært sentrale.

B: Legge til rette for etablering av møteplasser/beredskapsklynge for private og offentlige kompetansemiljøer i regionen for kompetanseutveksling og eventuelt operativt og/eller kommersielt samarbeid. Seksjon for samfunnssikkerhet og beredskap har ikke prioritert et slikt arbeid, men vurderer det slik at dette kan være aktuelt for BRB og arbeide videre med.

6

Bygge regionalt omdømme for Bergensregionen

Tiltakseier Business Region Bergen

Dette tiltaket inngår i tiltak 12 «Invester i Region Bergen», der markedsføring og profilering er et middel for å nå målet om flere etableringer i Bergensregionen. Arbeidet bidrar også til styrke regionens eksisterende næringsliv.

**Business
Region Bergen**

7

Styrke elevens kompetanse i utdanningsvalg.

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune

Fylkeskommunen er i dialog med Nordhordland Handverk- og Industrilag og Senter for yrkesrettlegging angående et prosjekt knyttet til faget Utdanningsvalg og varig samarbeid mellom skole, næringslivet og kommune.

Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for næringsutvikling 2015-16. Byrådsavdeling for barnehage og skole vil være prosjektansvarlig for Bergen kommune.

8

Krav om leverandører er godkjente lærebedrifter

Tiltakseier Bergen kommune

Tiltaket er forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for næringsutvikling 2015-16. Innkjøpsseksjonen ved Byrådsavdeling for finans, eierskap og eiendom er ansvarlig for tiltaket. Bergen kommune stiller krav om at kommunens leverandører benytter lærlinger til å utføre arbeid på tjeneste-, bygge- og anleggskontrakter. I 2015 ble det stilt lærlingekrav i sju kunngjøringer. Antall kontrakter med bruk av lærlingeklausul er økende.

9

Design Thinking – Innovasjonslederutdanning

Tiltakseier Design Region Bergen

I samarbeid med NHH executive, Kunst- og designhøgskolen i Bergen og Høgskolen i Bergen, gjennomførte Design Region Bergen i 2015 piloten på den tverrfaglige masteren i Design Thinking, som Design Region Bergen har jobbet for opprettelsen av i mange år. 28 studenter ved masterpiloten Design Thinking: Strategic Design for Innovation, mottok 27. januar 2016 sine diplomer på NHH.

Design Region Bergen anser en slik master som et viktig steg videre for å styrke strategisk bruk av design, og dermed arbeidet med å skape sterkere merkevarer med høyere internasjonalt potensial, for regionens næringsliv. Piloten kunne gjennomføres takket være økonomisk støtte fra Hordaland fylkeskommune.

10

Energisamarbeidet «Science City Bergen»

Tiltakseier Science City Bergen

Universitetet i Bergen har etablert en egen organisasjon for å gjennomføre tiltaket i samarbeid med næringslivs-, forsknings- og utdanningsaktørene.

**Business
Region Bergen**

11

Realiseringen av Media City Bergen

Tiltakseier Media City Bergen

Byggeprosjektet i regi av huseier Entra er i rute. Bygget i Lars Hillesgt. er på vei til å bli fulltegnet av bedrifter fra klyngen. Det vil trolig også etterspørres lokaler i umiddelbar nærhet i bydelen. Aktuelle delprosjekter som:

- Etablering av Greenhouse for gründere og oppstartsselskap
- Etablering av Medialab
- Etablering av besøkskonsept
- Klyngeutvikling gjennom prosjektet NCE Media
- Synliggjøring lokalt, nasjonalt om internasjonalt synes å være i rute

12

Etablere «Investor i Region Bergen»

Tiltakseier Business Region Bergen

Investor i Region Bergen er regionens arbeid for å tiltrekke nye nasjonale og internasjonale bedrifter til Bergensregionen. Business Region Bergen startet prosjektet i 2015. Dette er et samarbeid med Innovasjon Norges Invest in Norway.

Business Region Bergen har fått et godt samarbeid med klynge- og nettverksorganisasjonene i regionen for å stå sammen om ideen om Investor i Region Bergen: GCE Subsea, NCE Seafood Innovation Cluster, NCE Maritime CleanTech, Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Tourism, NCE Media, Design Region Bergen og HOG Energi.

Arbeidet fortsetter med full styrke inn i 2016, det gjør og samarbeidet med klynge- og nettverksorganisasjonene.

BRB arbeider med konkrete hovedaktiviteter innenfor Investor i Region Bergen knyttet til oppsøkende salg, pågående «på stedet»-service for interessenter, og næringsvennlig offentlig sektor. Kritiske suksess faktorer er knyttet til tilgang til aktuelle «prospects» og håndteringen av disse. Kontakt mot kommunene knyttet til bedriftsetablering blant annet gjennom tilrettelegging av arealer, og nødvendig planarbeid i forhold til dette. BRB er regional kontakt for Innovasjon Norges «Invest in Norway».

13

Samordning innen entreprenørskap og etablererveiledning.

Tiltakseier Hordaland fylkeskommune

Arbeidet med dette tiltaket er kommet godt i gang. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som arbeider med en helhetlig økt satsing på etablererveiledning og entreprenørskap i Hordaland. Det arbeides godt i gruppen både med å gjennomføre undersøkelser og å involvere andre i regionen som er opptatt av og arbeider med entreprenørskap og etablererveiledning. Det arbeides blant annet med å utvikle en ny og bedre nettportal www.kom-an.no.

**Business
Region Bergen**

14

Omstilling og endring i petroleumssektoren

Tiltakseier: Gode Sirklar og HOG Energi

Dette tiltaket er kommet godt i gang gjennom samarbeid knyttet direkte opp mot Hordaland fylkeskommune og til omstilling i petroleumssektoren. I dette inngår egne midler og delprosjekter.

15

Nasjonalt kompetansesenter for lokalmat

Tiltakseier Bergen kommune

Søknad om UNESCO Creative City of Gastronomy er innvilget. Fokuset er på bærekraftig matproduksjon, ivaretagelse av matkulturtradisjoner og styrking av verdikjeden for mat i alle ledd. Arbeidet med opprettelse av et nasjonalt kunnskaps- og opplevelsessenter i Bergen for lokal mat (blått og grønt) er ett av flere virkemidler det arbeides med. Ett av hovedtiltakene er opprettelse av «Møteplass Mat» i regi av Matarena AS. Det er tatt initiativ til å vurdere utarbeidelse av Arena-søknad for å starte arbeidet med «Nasjonalt kompetansesenter for mat».

Tiltaket er forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for næringsutvikling 2015-16. Næringsseksjonen har ansvaret for Bergens rolle i tiltaket, arbeidet vil gjennomføres i samarbeid med Hordaland fylkeskommune, Fylkesmannen og andre relevante aktører.

16

Marin klyngeutvikling

Tiltakseier Seafood Innovation Cluster.

I etterkant av vedtatt plan er NCE-staus innvilget, og NCE Seafood Innovation Cluster er etablert og godt i gang med sine oppgaver.

17

“Creating Global Winners” - Global Centre of Expertise Subsea

Tiltakseier NCE Subsea

I etterkant av vedtatt plan er GCE-status innvilget. NCE Subsea er som følge av dette overført til GCE Subsea, som viderefører sitt arbeid innenfor subsea-feltet.

**Business
Region Bergen**

18

Ocean Innovation

Tiltakseier er nå GCE Subsea – på vegne av klyngene

Prosjekt Subsea - Sea Farming

Et samarbeid mellom GCE Subsea, NCE Seafood Innovation og Deloitte. Hordaland fylkeskommune har støttet prosjektet med 300.000 kroner. Prosjektet har som mål å konkretisere kompetanse, teknologier og løsninger innenfor Subsea som kan kapitaliseres på ved utvikling av neste generasjons Seafood farms. Avsluttes i 2016.

CEO Forum

GCE Subseas årlige CEO forum fokuserer på anvendelse av subseakompetanse i andre relaterte næring, spesielt Offshore Renewables, Seafood Farming og Subsea Mining. Det ser ut til de aller fleste av SMB-markedet i tillegg til olje og gass nå bygger seg opp innenfor disse andre havrelaterte næringene.

Havkonferansen/Toppledermøte

Sammen med NCE Maritim CleanTech, NCE Seafood Innovation, Maritimt Forum Bergen har GCE Subsea tatt initiativet til at den nasjonale havromskonferansen er lagt til Bergen. Samarbeidet inkluderer også GCE NODE i Kristiansand og GCE Blue Maritime i Ålesund. Dette er et nasjonalt toppledermøte hvor Nærings- og fiskeridepartementet inviterer inn deltakere.

Toppledermøte etterfølges av en «networking sesjon» på Statsraad Lehmkuhl. Her tilrettelegges for at sentrale representanter fra alle havnæringene i regionen møtes

MIT – Regional Entrepreneurship Acceleration program

Sammen med MIT i Boston og BI-professor Torger Reve gjennomfører GCE Subsea sammen med de andre to GCE-ene Business Region Bergen og Greater Stavanger et toårig prosjekt for å øke graden av entreprenørskap på Sørvestlandet, med spesielt fokus på kompetanseoverføring fra olje og gass til spesielt havrelaterte næringer. Representanter fra NCE Seafood Innovation og NCE Maritime CleanTech er med i prosjektet

Talent Camp

Talent Camp er et samarbeid mellom GCE Subsea, Maritimt Forum Bergen, NCE Seafood Innovation og NCE Maritime CleanTech. Tiltaket retter seg mot ungdom, og er også planlagt gjennomført i 2016.

Storm i et vannglass

Maritimt Forum Bergen, GCE Subsea og NCE Seafood Innovation arrangerer Storm i et vannglass. Her møter studenter utvalgte ledere i havnæringene.

19

CNC-Arena – robotteknologi

Tiltakseier Høgskolen i Bergen

Usikkerhet knyttet til hvor tiltaket står i dag. Det tas nå et initiativ for å sette tiltaket på dagsorden.

Business
Region Bergen

20

Velferdsteknologi

Tiltakseier Høgskolen i Bergen

Stort fokus på tiltaket fra Høgskolen i Bergen sin side, men også fra kommunene, herunder Lindås og Bergen kommune. Tiltaket er også forankret i Bergen kommunes Handlingsplan for næringsutvikling 2015-16, som gjennomfører en rekke prosjekt, og hvor særlig Byrådsavdeling for helse og omsorg er involvert.